

ת"פ 13570/11/15 - פרקליטות מחוז תל אביב פלילי נגד גל בדלר, שלום שי פרץ

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 13570-11-15 פרקליטות מחוז תל אביב פלילי נ' בדלר ואח'
תיק חיצוני: 404869/2014

לפני	כבוד הנשיא אביחי דורון
מאשימה	פרקליטות מחוז תל אביב פלילי
נגד	
נאשמים	1. גל בדלר 2. שלום שי פרץ

החלטה

לפני בקשה לביטול כתב אישום מחמת הגנה מן הצדק על פי סעיף 149 (10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

ביום 04.11.15 הוגש כתב אישום כנגד הנאשם 2 (להלן - הנאשם) ואחר, במסגרתו יוחסה לנאשם עבירה של זיוף (מכירה) של מטבע לפי סעיף 477(3) יחד עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין התשל"ז-1977.

כתב האישום הוגש ביום 04.11.15, תעודת חיסיון אודות חומרי חקירה הנמצאים בתיק הוצאה ביום 26.10.15.

א. טיעוני הצדדים

1. בדיון ביום 27.11.16 הציגה ב"כ הנאשם טענותיה בבקשתה לבטל את כתב האישום בתיק:

על פי דבריה, ביום 16.02.16 התקבלו במשרדי ההגנה חומרי החקירה בתיק, ומהעיון בהם עלה כי קיימת תעודת חיסיון הכוללת רשימת יעדי תכנית הפעלת סוכן למעט (כך כתוב בתעודה) פרטיהם של המנויים בסעיפים 6-1, 8-11 לאותה רשימה.

היות שפרטיהם של המנויים שהיו אמורים להיות גלויים לא נכללו בחומרי החקירה שנמסרו לידיה של ב"כ הנאשם, ביקשה ב"כ הנאשם לקבל פרפרזה על החלקים החסויים וכן את רשימת היעדים שלא נחסו בתעודה.

לטענתה, משלב זה ובמשך מספר חודשים, "עיוורה" המאשימה את עיניה ואת עיני בית המשפט כאשר ניצלה את ההמתנה לחומרי החקירה הנוספים בניסיון להוציא תעודת חיסיון חדשה, תוך הסתרתו.

עמוד 1

ב"כ הנאשם פירטה את השתלשלות האירועים מהם עלה כי משך תקופה ארוכה יצרו היא ונציגה מטעמה קשר, באופן תדיר, עם ב"כ המאשימה אשר לאורך התקופה כולה השיב להן שהנושא "בטיפולו" וכי הוא פועל בעניין רשימת היעדים ואף ישיבם בהקדם, כל זאת כאשר בזמן זה ניסתה המאשימה, כך סבורה ב"כ הנאשם, להוציא תעודת חסיון חדשה.

2. בסופו של דבר, ביום 22.11.16, השיב ב"כ המאשימה לבקשת ב"כ הנאשם:

"**בהמשך לפנייתכם ולתכתובות קודמות רצ"ב תעודת חיסיון בתיק שנתקבלה אצלנו זה עתה**", כלומר, בשלב זה הוציאה המאשימה תעודת חיסיון חדשה שחיסתה את הפרטים אותם ביקשה לקבל ב"כ הנאשם מכוחה של תעודת החיסיון הקודמת.

3. בתגובה בכתב לטענות אלה, ולאחר מכן בהרחבתה בעל פה ביקש ב"כ המאשימה לדחות את בקשת ב"כ הנאשם.

ב"כ המאשימה התנצל על כך שהשתלשלות האירועים גרמה לב"כ הנאשם להסיק כאילו נעשה ניסיון לתקן בהיחבא את תעודת החיסיון בתיק.

4. לדבריו, השתלשלות האירועים הייתה שונה מזו שנחזתה ע"י ההגנה:

לאור בקשת ב"כ הנאשם פנתה המאשימה ליחידה החוקרת וביקשה לקבל לידיה את רשימת היעדים הגלויים ואת עמדתה של המשטרה ביחס להעברת רשימה זו לב"כ הנאשם, תוך ציון שבתעודה המקורית רשום כי מדובר בחומר חקירה גלוי.

במהלך תקופה זו, בה נפלו חגי תשרי וב"כ המאשימה שהה בחופשת מחלה לאחר מכן לא התקדם ההליך והמשטרה התמהמה במתן התייחסותה.

ביום 2.11.16 התקיימה פגישה במשרדי המאשימה יחד עם נציגי המשטרה בה סוכם בין הצדדים כי החומר טעון חיסיון מטעמים מודיעיניים, והוא נכלל בתעודה המקורית בטעות. לאור זאת הוחלט על תיקון התעודה המקורית באופן שגם רשימת היעדים הגלויים תחוסה.

5. את ההחלטה להוציא תעודת חיסיון חדשה קיבלה המאשימה רק ביום 07.11.16, קרי 15 יום לפני הוצאתה ממש. ב"כ המאשימה אישר כי לא יידע את ההגנה על החלטה זו ואף לא ביקש מבית המשפט ארכה מתאימה להוצאתה. עוד הוסיף כי מדובר בטעות שנעשתה בתום לב, וכי תשובתו לנציגי ב"כ הנאשם, כי העניין נמצא ב"טיפול משטרתי" כללה את בדיקתו של החומר וגיבוש עמדה באשר לצורך בתיקון תעודת החיסיון.

לדיו, התנהלותה של המאשימה אינה לא הביאה לפגיעה בהגנתו של הנאשם, בין מסיבות מהותיות ובין משום שלא כללה הסתרה בין אם מכוונת או שאינה מכוונת של חומרי חקירה לעיני ההגנה אלא לכל היותר מדובר בשגגה.

6. בהתייחסות נוספת השיבה ב"כ הנאשם כי מלכתחילה חומר החקירה שהועבר לידיה היה חסר, שכן לא כלל את

רשימת היעדים הגלויים שהופיעו בתעודת החיסיון. כמו כן טענה כי התנהלותה של המאשימה לאחר שזיהתה את הבעיה העולה מתעודת החיסיון המקורית (לאור פניותיה של ב"כ הנאשם לקבלת חומרי חקירה), אופיינה בתחבולה ובמצג שווא כאילו היא מטפלת בפניית ב"כ הנאשם, זאת כשהיא פועלת כל אותו הזמן להוצאתה של תעודת חיסיון חדשה, הכוללת את החומרים בהם דרשה ב"כ הנאשם לעיין.

ב"כ הנאשם שבה וטענה כי יש לבטל את כתב האישום על בסיס המחדל העיקרי בתיק, והוא העובדה כי עם הגשת כתב האישום לא העבירה המאשימה להגנה את כל חומרי החקירה שבתיק.

ב. דיון והכרעה:

טענת ההגנה מן הצדק נדונה לראשונה בפרשת "יפת" (ע"פ 2910/94 יפת נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 221 (1996)) שם נקבע כי מקום בו הרשות המנהלית מתנהלת באופן המבטא " התנהגות שערורייתית, שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם" תתקבל טענה של הגנה מן הצדק.

לימים, ההלכה הורחבה כך ש"תחושת הצדק וההגינות" לא נבחנה רק על פי הרף הגבוה של התנהגות שערורייתית, אלא די היה בהתנהגות רשלנית ובתוספת נסיבות חיצוניות המבססות מסקנה כי במקרה נתון לא ניתן להבטיח לנאשם קיומו של משפט הוגן, או שעצם קיומו של ההליך הפלילי פוגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגינות ברמה המביאה לביטולו של כתב אישום. (ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט (6) 776 (2005)).

דברים אלה סוכמו ובוארו, בין היתר בעניין "פולדי":

" הגנה מן הצדק חלה במצב שבו התנהגותה הפסולה של הרשות יוצרת "מחסום" מפני העמדה לדין. קבלת טענת הגנה מן הצדק מאפשרת לבית המשפט הדין בעניין פלילי לבטל כתב אישום שהגשתו או בירורו עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית (סעיף 14 (10) לחוק סדר הדין הפלילי). התנהגותה הפסולה של הרשות אינה חייבת להתבטא בעצם ההעמדה לדין; היא יכולה להתייחס גם להתנהלות נפסדת של המשטרה או הפרקליטות בניהול חקירה או המשפט. במובן זה, טענת הגנה מן הצדק היא "טענת סל". תחת קורת הגג שהיא מציעה עשויות להסתופף טענות מטענות שונות: טענה לחקירה פסולה; שיהוי בלתי סביר בהגשת כתב אישום; הפרת הבטחה שניתנה על ידי הרשות; וטענות נוספות (ע"פ 6328/12 מדינת ישראל נ' פולדי פרץ (פורסם בנבו) (2013))

ג. מן הכלל אל הפרט:

1. מסכים אני עם טענתה של ב"כ הנאשם כי העילה המרכזית המבססת את בקשתה לביטול כתב האישום מטעמים של "הגנה מן הצדק" מצויה במחדלה של המאשימה, אשר עם הגשת כתב האישום הגישה תעודת חיסיון אך לא העבירה להגנה, כחלק מחומרי החקירה, את אותם פרטים שכעולה מהרשום בתעודה, החיסיון לא חל עליהם. התנהגות זו כשלעצמה בעייתית ומעלה תמיהות ותחושה של רשלנות בטיפול בתיק החקירה וקשר לקוי בין רשויות האכיפה.

אין ספק שעם הגשת כתב האישום כנגד הנאשם, היה על המאשימה להציג בפניו את כלל חומרי החקירה שאינם חוסים תחת תעודת החיסיון (כאמור באותה תעודה). ר' לעניין זה (נקדימון י', "הגנה מן הצדק" עמ' 445 (2009)):

"חובת הגילוי נועדה לשם הגשמת זכות היסוד של הנאשם למשפט הוגן, שבו יוכל לפרוס את הגנתו בפני בית המשפט. במקום שלא קוימה חובת הגילוי על ידי הרשות ונפגעה זכותו של הנאשם למשפט הוגן, תעלה השאלה מה טעם יש בנסיבות שכאלה להגשים האינטרס בניהול משפטו של הנאשם שנועד לקביעת אשמתו או חפותו".

2. במקרה דנן לא היה מדובר אך ורק בהעברת תעודת חיסיון אשר פרטיה שגויים (כך לטענת המאשימה) אלא שגם לאחר מכן נמנעה המאשימה בצורה רשלנית מלהגיש לבית המשפט בקשה לתיקונה.

3. עם זאת, מהתייחסותו של ב"כ המאשימה לטענות ההגנה לא עולה כי אירע ניסיון הסתרה מכוון אולם בהחלט ניתן להסיק כי המאשימה "גררה רגליים" בטיפול בתיק ובפניות ההגנה והתנהלותה התאפיינה בהתייחסות לא מעמיקה לפרטי תיק החקירה, וברשלנות באופן הטיפול בתיק מול ההגנה ומול בית המשפט.

אין ספק כי נוכח התנהלות זו, להגנה היו כל הסיבות לסבור שבחומרים החסרים ישנה כאלה היכולים לסייע בהגנתו של הנאשם ושאי גילויים פוגע בה. רצוי היה שהמאשימה תבחן את מעשיה בקפדנות יתרה עם הגשתה של תעודת חיסיון כאשר חלקים ממנה רשומים כמידע שאינו עוטה תחת חיסיון, הנחת היסוד היא שכל חומר חקירה עשוי לסייע לנאשם בהגנתו.

אין בעובדה כי "התעודה המקורית, המתייחסת אך ורק לחומרים הנוגעים להפעלתו של הסוכן המשטרתי, הינה משותפת וזהה לכללם" (תגובת המאשימה מיום 01.01.17) כדי להפחית מאחריותה של המאשימה להקפדה הנדרשת בכל הנוגע לחסיונם של חומרים.

4. חרף כל אלה, וביתר שאת לאחר שביקשתי את החומרים החסויים ועיינתי בהם, לא מצאתי שהיה בשרשרת המחדלים בתיק, במישור המהותי של כתב האישום שהוגש, כדי לפגוע, למיטב הכרתי, בהגנתו של הנאשם.

5. משנאמר כך, ובמובחן משאלת הפגיעה בהגנה, יש לבחון את מידת הפגיעה בהליך הראוי (DUE PROCESS):

בבדיקה זו יבחן בית המשפט אם ניתן לייחס למעשי המאשימה או מחדליה חוסר תום לב, עצימת עיניים או כוונה לפגוע בהליך המשפטי. אם ימצא בית המשפט כי מדובר ברשלנות גרידא יבחן את מידתה היות שאף היא יכולה בתנאים מסוימים, בהתחשב ברף שנחצה ובפגיעה בחובות החוקיות החלות על המאשימה, לחייב סנקציות כאלה ואחרות. זו אינה בהכרח "ענישה חינוכית" שגם לה מקום במקרים המתאימים, אלא שהתנהלות רשלנית ברמה גבוהה עלולה להביא לכרסום באמון הציבור בהליך המשפטי. יכולים להיות מקרים ונסיבות בהם פגיעה שכזו תחייב איזון הנובע מתוך מהות ההליך המשפטי ומטרתו השבת האמון שנפגע. איזון שכזה יכול להתבטא בעיצום פלוני, כבד או קל, שיטיל בית המשפט על התביעה במסגרת סמכויותיו שבחוק וביטול כתב אישום ביניהם.

6. לאחר ששמעתי ועיינתי בטענות הצדדים ומתוך בחינה של השתלשלות הדברים, לא מצאתי כי בהתנהלותה של המאשימה, אף בהמשכם של המעשים מטעמה, נחזתה כוונה להעלים פרטים על חומרי חקירה שברשותה וזאת על אף שלא יידעה את ב"כ הנאשם, לאורך כל התקופה, שהיא עושה בירורים לצורך הבהרת הדברים, לתיקון תעודת החיסיון או להוצאת תעודת חיסיון חדשה.

לאחר שבחנתי את הדברים הגעתי למסקנה כי התנהלותה הנפסדת של המאשימה לא לוותה בחוסר תום לב אלא ברשלנות גרידא. זו לא הגיעה לרמה הבלתי נסבלת על הדעת עד כדי ביטולו של כתב האישום (ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט (6) 776 (2005)):

" ביטולו של ההליך הפלילי מטעמי הגנה מן הצדק מהווה אפוא מהלך קיצוני שבית המשפט אינו נזקק לו אלא במקרים חריגים ביותר".

7. עוד מצאתי כי העובדה שמדובר בשרשרת מעשים והחלטות רשלניים מחייבת בחינה, מעקב, הפקת לקחים ויישום נכון של הנהלים הקיימים אצל גורמי האכיפה.

8. ריפוייה של שרשרת המחדלים צריך לקבל ביטוי ולהילקח בחשבון עם קביעתו של העונש, ככל שיורשע הנאשם שלפני בדינו.

בכפוף לכל אלה, הבקשה נדחית.

עותק מהחלטתי יישלח לפרקליטת מחוז תל אביב.

ניתנה היום, כ"ב תמוז תשע"ז, 16 יולי 2017, בהעדר הצדדים.